EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

NEGALUTINIS
2005/2008(INI)

24.2.2005

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl mažumų apsaugos ir antidiskriminacinės politikos išsiplėtusioje Europoje (2005/2008(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Claude Moraes

PR_INI

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....3

Vertimas pagal sutartį

LT

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl mažumų apsaugos ir antidiskriminacinės politikos išsiplėtusioje Europoje (2005/2008(INI))

Europos Parlamentas,

- ypač atsižvelgdamas į Komisijos Žaliąją knygą dėl lygybės ir nediskriminacijos išsiplėtusioje Europos Sąjungoje (KOM(2004)0379) ir į Europos rasizmo ir ksenofobijos stebėjimo centro priimtus metinius ir teminius pranešimus,

- atsižvelgdamas į EB sutarties 6 ir 7 straipsnius, kuriuose išdėstyti tikslai siekti, kad Sąjunga taptų laisvės, saugumo ir teisingumo židiniu, ir įgyvendinti laisvės, demokratijos, pagrindinių teisių apsaugos ir teisinės valstybės pricipus,

- atsižvelgdamas ypač į EB sutarties 13 straipsnį, kuriame išdėstytas Bendrijos uždavinys kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, į EB sutarties 63 straipsnį, kuriame nustatoma prieglobsčio ir imigracijos politikos sistema, kur skatinama trečiųjų šalių piliečių integracija, ir į kitus teisinius pagrindus Sąjungos veiksmams šioje srityje,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Konstitucijos Europai, kuri toliau plėtoja dabartinį *acquis*, ypač įtraukdama Pagrindinių teisių chartiją, taigi suteikdama pagrindinių teisių sąvokai dar didesnę reikšmę[1],

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 taisyklę,

- atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto, Kultūros ir švietimo ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomones (A6-0000/2005),

Politinė dimensija ir skubiai reikalinga antidiskriminacinė politika ir mažumų apsauga

1. Mano, kad išsiplėtusiai 25 valstybių narių Sąjungai ir 450 milijonų gyventojų pirmiausia yra svarbu:

- sustiprinti ryšius tarp Sąjungos tautų ir projektų, kuriuos ji pristato, kartu stiprinant priklausymo Europos Sąjungai jausmą ir kiekvieno asmens istorijos, kultūros, identiteto ir savitumo pripažinimą,

[1] Kai Sutartis dėl Konstitucijos Europai įsigalios, sąvoka „mažumos“ pirmą kartą atsiras pirminiame teisės akte, dviejose nuostatose: 21 Chartijos straipsnis (Konstitucijos II-81 straipsnis), draudžiantis diskriminaciją dėl „priklausymo tautinei mažumai“; Konstitucijos I-2 straipsnis, kuriame teigiama, kad „žmogaus teisės, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises“ yra vienos iš vertybių „kuriomis grindžiama Sąjunga“. Konstitucijoje taip pat pažymima, kad Sąjunga „kovoja su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatina socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą“ (I-3 straipsnio 3 dalies 2 punktas).

Vertimas pagal sutartį

- stiprinti sąsają tarp veiksmų ir galių įgyvendinimo vietiniame, regioniniame, nacionaliniame ir ES lygmenyje, pagal subsidiarumo principą, ir

- tinkamu laiku įgyvendinti šios srities teisės aktus;

2. Primena, kad Bendrijoje vis dar nėra apibrėžta, kas gali būti laikomas mažumos nariu, ir kad ši sąvoka nėra suderinta net Jungtinių Tautų ar Europos Vadovų Tarybos lygmenyje[1];

3. Pažymi faktą, kad apskritai mažumų klausimams Sąjungoje nebuvo teikiamas pakankamai didelis dėmesys Sąjungos darbotvarkėje ir kad dabar jiems reikia skirti daugiau dėmesio, siekiant sustiprinti priemonių, kurių šioje srityje ėmėsi viešos valdžios įstaigos, efektyvumą; mano, kad tokiu atveju svarbiausią vaidmenį turėtų vaidinti būsima Pagrindinių teisių agentūra.

4. Palaiko bendrą požiūrį į lygybę ir nediskriminavimą ir šių sąvokų vyravimą atitinkamose ES politikos srityse; mano, kad tikslas yra užtikrinti, kad valstybės narės efektyviai ir tinkamai tvarkytųsi su visuomene, įvairėjančia pagal etninę kilmę, religiją, amžių, negalią ar seksualinę orientaciją;

Kaip rasti pusiausvyrą tarp integracijos ir įvairovės skatinimo

5. Mano, kad iš pirmiau nusakytos padėties yra aišku, kad:

- nėra vieno sprendimo, kaip pagerinti visų mažumų padėtį visose valstybėse narėse,

- gali būti plėtojami kai kurie bendri ir minimalūs ES viešų valdžios įstaigų tikslai, atsižvelgiant į daugelio valstybių narių patirtį ir remiantis Europos Vadovų Tarybos konvencijų, tokių kaip FCNM ir Europos regioninių arba mažumų kalbų chartijos, įgyvendinimu;

6. Pažymi, kad Komisija jau atkreipė dėmesį į šiuos standartus atsižvelgdama į Kopenhagos kriterijus[2] prisijungimo derybų su centrinės ir rytų Europos šalimis, Kipru ir Malta bei su dabartinėmis šalimis kandidatėmis metu;

7. Pažymi faktą, kad įgyvendindama mažumų apsaugos ir antidiskriminacinę politiką, Sąjunga nesiekia sukelti abejonių teisine ar konstitucine valstybių narių santvarka arba principu, kad prieš įstatymą visi lygūs;

Trūkumai valstybėms narėms reaguojant į TEC 13 straipsniu pagrįstas priemones

[1] Pagal Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją (angl. FCNM), valstybės narės gali pačios apibrėžti „mažumų“ sąvoką (prerogatyva, pripažįstama FCNM, dėl kurios romų bendruomenės vienose šalyse pripažįstamos tautinėmis mažumomis, kitose – ne).

[2] Vienas iš trijų Kopenhagos kriterijų: stabili demokratija, teisinė valstybė, žmogaus teisės, pagarba tautinėms mažumoms ir jų apsauga.

8. Todėl mano, kad pirmiausia sutartyje su valstybėmis narėmis ir naudodama esančius teisinius pagrindus Sąjunga turėtų palaikyti nuoseklią integracijos politiką priimdama įstatymines priemones ir teikdama finansinę paramą, kad pašalintų kliūtis ir padidintų kultūrinės įvairovės apsaugą;

9. Apgailestauja dėl valstybių narių padarytos pažangos trūkumo, ypač perkeliant Direktyvą 2004/43/EB[1] (Rasių direktyva), ir ragina Komisiją tarp 2007 Europos vienodų galimybių visiems metų tikslų išlaikyti poreikį rasti tinkamą sprendimą, kaip išvengti problemų, susijusių su:

   - vėlyvu ar neužbaigtu valstybių narių perkėlimu[2],

   - neįsteigtomis lygybės institucijomis[3],

   - mokymu ir kompetencijos didinimu, kurie yra be galo svarbūs siekiant, kad antidiskriminaciniai teisės aktai būtų efektyvūs (yra aiškus poreikis mokyti teisėjus, teisininkus, NVO advokatus ir t. t apie svarbiausias nuostatas ir sąvokas, tokias kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, įrodinėjimo pareiga t. t.),

   - informacijos skleidimu, kadangi Direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės informuotų žmones apie antidiskriminacinės teisės nuostatas (norint didinti supratimą ir užtikrinti, kad informacija apie direktyvos siūlomas galimybes būtų paskleista galimoms diskriminacijos aukoms, yra būtinas NVO ir socialinių partnerių dalyvavimas),

Mažumos diskriminuojamos įvairiai: dėl rasės, etninės kilmės, seksualinės orientacijos, religijos, negalios ir amžiaus[4]

10. Kviečia Europos Sąjungos institucijas, valstybes nares ir visas Europos demokratines politines partijas:

   - pasmerkti visus netolerancijos veiksmus ir rasinės neapykantos kurstymą bei visus priekabiavimo ar rasinės prievartos veiksmus,

   - pasmerkti visus antisemitizmo ir islamofobijos veiksmus ir išraiškas,

---

[1] OL L 180, 2000 7 19, 22 psl.

[2] Komisija jau pradėjo „nebendravimo“ pažeidimo procesus prieš Austriją, Suomiją, Vokietiją, Graikiją, Liuksemburgą ir Čekijos Respubliką. Pirmieji du ETT sprendimai (Suomija ir Liuksemburgas) bus paskelbti vasario 24 d. Pažeidimo procesai už „nesilaikymą“ bus pradėti prieš daugybę senų ir naujų valstybių narių vėliau, 2005 m., kai tik Komisijos teisininkai baigs vertinti teisės aktus ir kitą nacionalinių institucijų pateiktą informaciją.

[3] Komisija rimtai abejoja dėl Direktyvos 2000/43/EB reikalaujamų institucijų, skatinančių vienodų sąlygų taikymą, nepriklausomumo ir/ar galimybių: tokios institucijos dar neegzistuoja arba dar nevisiškai veikia keliose valstybėse narėse (Ispanijoje, Liuksemburge, Vokietijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje ir Maltoje).

[4] Siekdama užtikrinti kiekvieno asmens, gyvenančio ES, galimybę naudotis teisine apsauga nuo diskriminacijos, Sąjunga naudojasi dviem direktyvomis: Direktyva 2000/43/EB ir Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatančia vienodų sąlygų taikymo užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000 12 2, 16 psl.).

- pasmerkti visus prievartos veiksmus, pagrįstus religine ar rasine neapykanta ar netolerancija, įskaitant išpuolius religinėse vietose ir šventyklose,

- pasmerkti faktą, kad diskriminacija religiniais ir etniniais pagrindais tęsiasi įvairiuose lygiuose, nepaisant Europos Sąjungos priimtų svarbių priemonių taikant EB sutarties 13 straipsnį;

11. Ragina Tarybą ir Komisiją bei įvairius vietinės, regioninės ir nacionalinės valdžios lygmenis valstybėse narėse derinti savo priemones kovojant su antisemitizmu ir išpuoliais prieš mažumų grupes, įskaitant romus ir trečiųjų šalių piliečius, siekiant palaikyti tolerancijos ir nediskriminavimo principus ir skatinti socialinę, ekonominę ir politinę integraciją;

12. Yra įsitikinęs, kad realizuojant šias pastangas būtina skatinti skirtingų visuomenės dalių vietiniame ir nacionaliniame lygmenyse dialogą ir bendradarbiavimą, įskaitant skirtingų kultūrinių, etninių ir religinių bendruomenių dialogą ir bendradarbiavimą;

13. Dar kartą patvirtina savo įsitikinimą, kad priminimai ir švietimas yra būtini, siekiant netoleranciją, diskriminaciją ir rasizmą padaryti atgyvena, ir ragina Tarybą, Komisiją ir valstybes nares sustiprinti kovą su antisemitizmu ir rasizmu skatinant supratimą ir:

- vystant sugebėjimus, kaip efektyviai užkirsti kelią ir spręsti diskriminacijos klausimus, ypač stiprinant organizacijos veiksmų priemones ir palaikant informacijos ir geros praktikos keitimąsi bei jungiantis Europiniu lygiu, tačiau atsižvelgiant į specifines įvairių diskriminacijos formų savybes;

- skatinant ir skleidžiant kovos su diskriminacija vertybes ir praktiką, įskaitant supratimo ugdymo kampanijas, kadangi mano, kad diskriminacijos prevencija yra tokia pat svarbi kaip ir kova su ją;

Romų bendruomenė

14. Mano, kad šiai bendruomenei reikalinga speciali apsauga, kadangi vykstant Sąjungos plėtrai tai yra viena didžiausių mažumų ES; kaip bendruomenė ji buvo istoriškai nustumta, buvo užkirstas kelias vystytis romų kultūrai, istorijai ir kalbai, net ir dabar tai nesusilaukia tinkamos pagarbos;

15. Džiaugiasi, kad buvo paskelbta minėta Žalioji knygos, liečianti problemas, su kuriomis susiduria romai išsiplėtusioje ES, taip pat kad buvo suorganizuotas pasitarimas nacionalinėms valdžios įstaigoms, kaip naudoti struktūrinius fondus siekiant padėti romams ir kitoms nuskriaustoms grupėms, ir kad buvo pradėtos specialios Komisijos stažuotės programos, skirtos romų bendruomenės nariams; tačiau mano, kad su akivaizdžiausiomis kliūtimis taip pat galėtų būti susidorojama:

- įgyvendinant bendrus integracijos projektus tarp valstybių narių, kuriose gyvena šios bendruomenės nariai, siekiant per dešimt metų susidoroti su akivaizdžiausiomis

kliūtimis, su kuriomis susiduria romai,

- skatinant bendrus projektus, finansuojamus iš Europos regioninės plėtros fondo,

- skatinant šalių, kuriose gyvena šios bendruomenės nariai, kalbos mokėjimą ir jų bendros kalbos mokymą, kaip būdą stiprinti kultūrinę ir socialinę sanglaudą,

- gerinant naudojimąsi užimtumu, būstu, socialinėmis paslaugomis ir pensijų programomis;

Nauji imigrantai

16. Mano, kad nauji imigrantai gali patirti specifines diskriminacijos rūšis, kurios kai kuriais atžvilgiais skirsis nuo diskriminacijos, su kuria susiduria nuolatos gyvenantys etninių mažumų ES piliečiai iš antrosios, trečiosios ir ketvirtosios imigrantų kartų;

Nuolatos gyvenančios imigrantų kilmės etninių mažumų bendruomenės

17. Mano, kad yra svarbu atskirti naujai atvykusius imigrantus ir žmones, priklausančius nuolatos gyvenančioms etninėms mažumoms, kurios gali patirti skirtingas diskriminacijos formas; su susirūpinimu pažymi, kad nuolatos gyvenančios etninės mažumos ir toliau susiduria su diskriminacija, pavyzdžiui, darbe, nepaisant to, kad turi panašią ar net geresnę kvalifikaciją nei ne mažumų atstovai; pripažįsta, kad nuolatos gyvenančios etninės mažumos atsižvelgia į daugumą ES etninės kilmės piliečių;

Skirtingos etninės ar nacionalinės mažumos, gyvenančios valstybių narių teritorijoje

18. Mano, kad šioms mažumoms labiausiai reikia kaip galima greičiau integruotis į visuomenę, įskaitant tolimesnį natūralizacijos proceso supaprastinimą; ragina tų valstybių narių vyriausybes, kurios dar turi ratifikuoti FCNM1, padaryti tai neatidėliojant;

Įstatyminės priemonės, kurių turi būti imtasi prieš įsigaliojant Sutarčiai dėl Konstitucijos Europai

19. Sveikina Komisiją už jos darbą rengiant 13 straipsnį, ragina ir toliau įgyvendinti nuoseklią bendrąją strategiją dėl problemų, su kuriomis susiduria mažumos Sąjungoje, ir toliau vykdant esamus antidiskriminacinius teisės aktus ir atsižvelgiant į galimus tolimesnius veiksmus, paremtus šiais Sutarties straipsniais:

(a) 13 straipsnis dėl antidiskriminacinės politikos; naudodama šį teisinį pagrindą, kuris plačiausiai apima mažumų apsaugą, Sąjunga galėtų, remdamasi savo patirtimi, plėtoti iniciatyvas, kurios jau buvo įgyvendintos, ir stiprinti įvairius FCNM straipsnius, tokius kaip 3 straipsnio 1 dalis, 4 straipsnio 2 ir 3 dalys ir 6 ir 8 straipsniai,

(b) TEC 18 straipsnis, kuris apima judėjimo laisvę ir gyvenamosios vietos laisvę, galėtų

būti stiprus pagrindas palengvinant mažumoms priklausančių asmenų judėjimą, tokiu būdu išvengiant jų izoliacijos ar naujų „getų“ kūrimo,

(c) TEC 49, 95 ir 151 straipsniai galėtų suteikti stiprų pagrindą Sąjungoje ginti FCNM 9 straipsnio saugomus principus, tokius kaip išraiškos laisvė ar teisė nebūti diskriminuojamam norint pasinaudoti visuomenės informavimo priemonėmis,

(d) TEC 65 ir TEU 31 straipsniai, kuriuose numatomas teisminis bendradarbiavimas ir pagalba ir kurie apima panašų pagrindą, kaip ir FCNM 10 straipsnio 3 dalyje, yra svarbiausi mažumų nariui, siekiančiam pagalbos civiliniame ar baudžiamajame teismo procese,

(e) TEC 62 straipsnis, apimantis migracijos politiką, kuri lieka neužbaigta praėjus šešeriems metams po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo (turi būti atsižvelgta į poreikį ilgalaikius teisėtus migrantus integruoti į visuomenę, kaip teigiama rezoliucijoje dėl sąsajų tarp teisėtos ir neteisėtos imigracijos (Gaubert pranešimas)),

(f) 137 straipsnio 1 dalies g, h, i ir j punktai, kurie apima trečiųjų šalių piliečių įdarbinimą, asmenų, atskirtų nuo darbo rinkos, integraciją ir kovą su socialine atskirtimi, būtų stiprus pagrindas naujoms, mažumoms skirtoms iniciatyvoms,

(g) TEC 149 straipsnis dėl naudojimosi švietimu pagerinimo galėtų prisidėti prie tolimesnio mažumų integravimo į visuomenę, kaip numatyta FCNM 12 ir 14 straipsniuose,

(h) TEC 151 ir 163 straipsniai, kurie apima kultūrą ir tyrimus, galėtų būti svarbūs plėtojant bendras programas mažumoms šiose srityse (kaip numatyta FCNM 12 straipsnyje);

Būsimos ekonominės ir finansinės priemonės

20. Mano, kad Sąjunga turėtų papildyti valstybių narių veiksmus vietiniame, regioniniame ir nacionaliniame lygmenyje atitinkamu finansavimu:

- palengvinant mažumoms sąlygas pasinaudoti struktūriniais fondais, sanglaudos fondu, Europos socialiniu fondu ir ypač *Equal* Bendrijos iniciatyva,

- įkuriant naujus bandomuosius projektus ir solidarumo tinklus remiantis minėtais Sutarties straipsniais ir atitinkamomis iniciatyvomis su trečiomis šalimis, iš kurių mažumos yra atvykusios;

ragina valstybes nares deleguoti kai kurias savo sprendimų priėmimo galias dėl struktūrinių fondų regioninėms ir vietos valdžios įstaigoms pagal Sąjungos decentralizacijos politiką;

Įgyvendinančios priemonės ir atsakomosios reakcijos mechanizmas

21. Sveikina naujas iniciatyvas, kurių šioje srityje ėmėsi Komisija, būtent:

- Komisijos Pirmininko įkurta Komisijos narių grupė skirta pagrindinėms teisėms, kuri turi vaidinti pagrindinį vaidmenį siekiant mažumų apsaugos ir nediskriminavimo,

- Įkurta Tarnybų tarpusavio grupė, kuri jungia 14 skirtingų Komisijos tarnybų atstovus;

22. Yra įsitikinęs, kad pagal subsidiarumo principą reikalingas glaudus mažumų atstovų ir vietos, regioninių, nacionalinių ir Europos institucijų bendradarbiavimas; mano, kad toks bendradarbiavimas turi būti paremtas:

- aiškiomis gairėmis, kad būtų galima patikrinti, ar veiksmai, kurių buvo imtasi, atitinka prieš tai apibrėžtus standartus,

- atviru koordinavimo metodu, suvedančiu skirtingas valstybių narių valdžios įstaigas ir Europos institucijų atstovus;

23. Mano, kad svarbiausia Pagrindinių teisių agentūrai yra tapti naudinga bendradarbiavimo su Europos institucijomis priemone, atvirai bendradarbiaujant su nacionalinėmis institucijomis, sprendžiančiomis pagrindinių teisių klausimus; tiki, kad agentūra taip pat turėtų stebėti šioje rezoliucijoje nubrėžtos politikos įtaką ir turėtų reguliariai teikti apie tai informaciją Europos Parlamentui ir nacionaliniams parlamentams;

24. Kviečia Komisiją pradėti peržiūrėti Direktyvos 2000/43/EB taikymą siekiant sustiprinti Europos Sąjungos antidiskriminacines priemones ir organizuoti pagrindinę konferenciją, kurioje dalyvautų visi susiję dalyviai, ypač politikos atstovai ir valstybinių institucijų atstovai nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmeniu bei šioje srityje aktyviai veikiančių NVO ir asociacijų atstovai;

25. Įpareigoja savo Pirmininką perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms ir parlamentams.